

Číslo: 2038/2021-2022

SPRÁVA

o výsledkoch školskej inšpekcie

vykonanej v dňoch od **01. 02. 2022** do **03. 02. 2022** a od **07. 02. 2022** do **08. 02. 2022**

Názov kontrolovaného subjektu	
Gymnázium Jána Baltazára Magina, Beňovského 358/100, Vrbové	
Zriaďovateľ	Trnavský samosprávny kraj

Vedúci zamestnanci kontrolovaného subjektu:

Mgr. Henrieta Gromanová, riaditeľka školy

Ing. Jana Filanová, zástupkyňa riaditeľky školy

V súlade s poverením na **tematickú** inšpekciu č. 2038/2021-2022 zo dňa 26. 01. 2022 **inšpekciu vykonali:**

PaedDr. Viera Kalmárová, školská inšpektorka ŠIC Trnava

Mgr. Iveta Kozáková, školská inšpektorka ŠIC Trnava

Mgr. Marek Nádaský, školský inšpektor ŠIC Trnava

Ing. Žaneta Sirková, školská inšpektorka ŠIC Trnava

1 PREDMET ŠKOLSKEJ INŠPEKCIE

Realizácia zmien v obsahu vzdelávania v závislosti od potrieb žiakov a nastavenie systému opatrení na podporu vzdelávania žiakov ohrozených školským neúspechom v dôsledku dištančného vzdelávania

1.1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE

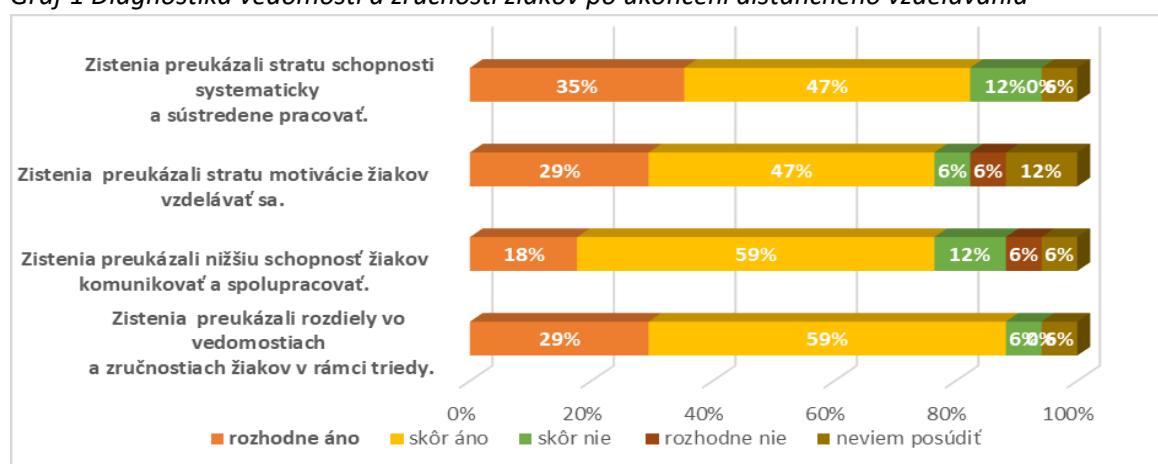
Kontrolovaným subjektom bolo štátne gymnázium s vyučovacím jazykom slovenským, druhými vyučovacími jazykmi anglickým a ruským. V študijnom odbore 7902 J gymnázium sa v dennej forme štúdia v 4-ročnom vzdelávacom programe vzdelávalo 14 žiakov. V študijnom odbore 7902 J 74 bilingválne štúdium sa v dennej forme 5-ročného vzdelávacieho programu vzdelávalo 189 žiakov, z toho 10 so zdravotným znevýhodnením (ZZ). Všetci žiaci, s výnimkou žiakov súčasného prvého ročníka, sa zúčastňovali v školskom roku 2020/2021 dištančného vzdelávania. V škole pôsobí 21 učiteľov, z ktorých 4 pracujú na čiastočný úväzok.

1.2 ZISTENIA A ICH HODNOTENIE

Počas celého obdobia, v ktorom bolo v školskom roku 2020/2021 prerušené prezenčné vzdelávanie, škola organizovala dištančné vzdelávanie synchronnou online formou podľa rozvrhu hodín, ktorý plne zodpovedal parametrom štandardného učebného plánu. Z toho dôvodu **sa overovanie vedomostí, zručností a postojov** žiakov uskutočňovalo priebežne.

Na získanie objektívneho obrazu o vzdelávacích výsledkoch žiakov vyučujúci využívali rôznorodú škálu nástrojov a metód, pričom najviac využívanými boli rozhovory so žiakmi (94,12 %), sledovanie výkonu žiaka a jeho pripravenosti na vyučovanie (82,35 %), písomné práce rôzneho druhu (82,35 %), prezentácia produktov žiackych prác (82,35 %) a sledovanie výkonu žiaka a jeho prípravy na vyučovanie (82,35 %). Podľa vyjadrenia vedenia školy, predsedov predmetových komisií a učiteľov výsledky diagnostiky preukázali, že zistené nedostatky vo vedomostiach a zručnostiach žiakov neohrozovali závažným spôsobom priebeh ich ďalšieho vzdelávania. To potvrdzuje aj **porovnanie výsledkov celkového prospechu žiakov** na konci školského roka 2020/2021 s výsledkami na konci školského roka 2018/2019 (školský rok, kedy sa vzdelávanie uskutočňovalo výlučne prezenčnou formou). Zatiaľ čo na konci školského roka 2018/2019 z 1 predmetu nepospeli 4 žiaci a z 2 predmetov 3 žiaci (všetci 7 komisionálne skúšky vykonali úspešne), tak na konci školského roka 2020/2021 všetci žiaci prospeli.

Graf 1 Diagnostika vedomostí a zručností žiakov po ukončení dištančného vzdelávania

Na základe výsledkov diagnostiky vedomostí a zručností žiakov v predmetoch jednotlivých vzdelávacích oblastí a vzhľadom na to, že žiakom bol sprístupnený plánovaný obsah vzdelávania, škola nepovažovala za potrebné upraviť **školský vzdelávací program (ŠkVP)**.

K zásadným úpravám **v organizácii výchovy a vzdelávania** škola nepristúpila. Žiaci mali možnosť počas prestávok hrať stolný tenis a túto možnosť aj často využívali. Iné športové aktivity počas prestávok boli limitované chýbajúcou telocvičňou. Systematické blokové vyučovanie nebolo súčasťou ŠkVP, ale obsah niektorých predmetov mal nadpredmetový charakter, keďže kombinoval témy viacerých prírodovedných a spoločenskovedných disciplín. V **systeme hodnotenia a klasifikácie** žiakov sa dôraz kládol na formatívne hodnotenie s cieľom podporiť motiváciu a pokrok každého žiaka.

V škole neboli identifikovaní žiaci, ktorí by v dôsledku chýbajúcich podmienok pre dištančné vzdelávanie boli ohrození školským neúspechom. Zo zdravotných dôvodov sa nepravidelne dištančného vzdelávania zúčastňovali 4 žiaci, čo malo negatívny vplyv na ich školský výkon. Týmto žiakom venovali učitelia osobitnú pozornosť a poskytovali im podporu vo forme doučovania, avšak premyslený **system opatrení na poskytovanie podpory** ohrozeným skupinám škola vypracovaný nemala. Komplexný systém podporných opatrení, ktoré majú byť orientované na všetkých žiakov nebol vypracovaný aj napriek tomu, že učitelia vnímali negatívne dôsledky dlhotrvajúceho dištančného vzdelávania na kognitívne, vôľové a sociálne vlastnosti žiakov. Učitelia v dotazníku uviedli (Graf 1), že žiaci majú v rámci triedy rozdielne

vedomosti a zručnosti (88,23 % respondentov), stratili schopnosť systematicky a sústredene pracovať (82,35 %), disponujú nižšou schopnosťou komunikovať a spolupracovať (76,47 %) a niektorí stratili motiváciu vzdelávať sa (76,47 %). V praxi sa však časť podporných opatrení uplatňovala. Ide napríklad o formatívne hodnotenie, ktoré podľa vlastného vyjadrenia v dotazníku uplatňovalo približne 88,23 % učiteľov. Na túto skutočnosť nadväzovali výsledky žiackeho dotazníka, podľa ktorých až 88,61 % respondentov uviedlo, že učitelia niektorých predmetov ich povzbudzujú a chvália za dobrý výkon a dokonca až 87,34 % žiakov bolo presvedčených, že učitelia majú záujem o ich vzdelávacie problémy. Dôležitým prvkom podpory tých žiakov, ktorí nemajú požadované vedomosti a zručnosti bolo doučovanie, ktoré podľa respondentov z radov učiteľov poskytuje v prípade potreby až 88,24 % z nich.

Zistenia z priameho pozorovania vyučovacieho procesu

Priame pozorovanie vyučovacieho procesu sa uskutočnilo na 36 vyučovacích hodinách predmetov slovenský jazyk a literatúra, anglický jazyk (druhý vyučovací jazyk/cudzí jazyk), ruský jazyk (druhý vyučovací jazyk/cudzí jazyk), matematika, informatika, chémia, dejepis a geografia.

Učenie sa žiaka

Pokiaľ to zadávané typy úloh umožňovali, tak žiaci **komunikovali** plynule, ich prejav sa vyznačoval primeranou slovnou zásobou (s výnimkou hodín ruského jazyka ako cudzieho jazyka vo vyšších ročníkoch). Vo väčšine prípadov používali odbornú terminológiu a vyjadrované informácie sa vyznačovali logickou štruktúrou. Menej zreteľne boli komunikačné zručnosti rozvíjané v situáciách zameraných na vzájomnú spoluprácu, a to aj v predmetoch, ktoré poskytovali prirodzený priestor práve pre tento druh činností. Najmenej príležitostí dostávali žiaci na to, aby pracovali s informáciami, ktoré vyžadovali získavanie a spracovanie prostredníctvom prostriedkov informačno-komunikačných technológií.

Rezervy boli identifikované v oblasti rozvíjania poznávacích kompetencií žiakov, čo súviselo najmä s tým, že požiadavky učiteľov skôr smerovali k overovaniu toho, čo si žiaci zapamätali a čomu neporozumeli. Žiaci nemali dostatočne vytvorené podmienky na uplatňovanie osvojených poznatkov v úlohách rozvíjajúcich **vyššie myšlienkové procesy** (Graf 2). Menej často mali príležitosť analytickým spôsobom spracúvať informácie, hľadať vzťahy medzi faktami a identifikovať príčiny a dôsledky procesov. Najmenej boli zastúpené činnosti formujúce schopnosť žiakov logicky a pohotovo argumentovať pri riešení otvorených úloh a pri navrhovaní originálnych riešení.

V oblasti rozvíjania **kompetencií k celoživotnému učeniu sa a sociálnych zručností a schopností žiakov** (Graf 3) vo väčšine prípadov žiaci prejavovali schopnosť sústrediť sa na učenie, aktívne sa vzájomne počúvať a venovať pozornosť činnosti učiteľov. Neprejavovali však dostatočnú iniciatívu pri predkladaní návrhov na netradičné riešenia úloh. Najmenej uplatňované boli procesy rozvíjajúce schopnosť žiakov priebežne sledovať a overovať správnosť pracovných postupov a riešení. Z toho dôvodu, v prípadoch, kedy dospeli k nesprávnemu záveru, neboli schopní chybu identifikovať alebo určiť príčiny jej vzniku. Najmenej príležitostí mali žiaci pre rozvíjanie schopnosti objektívne hodnotiť kvalitu svojho výkonu a výkonu svojich spolužiakov. Pokiaľ žiaci mali vytvorený priestor, tak využili príležitosť na formulovanie názorov a postojov, ale ich odôvodnenie a argumentačná obhajoba boli nedostatočné. Vzťahy medzi žiakmi a vzťahy žiakov s učiteľmi, spoluvytvárali podmienky pre efektívnu organizáciu a priebeh výchovno-vzdelávacieho procesu. Napriek tomu do prevažnej časti hodín neboli zaraďované činnosti smerujúce k rozvíjaniu schopnosti žiakov plánovať, organizovať a uskutočňovať prácu v dvojiciach alebo v skupinách.

Vyučovanie učiteľom

Na väčšine hodín učitelia neposkytovali **podporné stimuly pre efektívne stratégie učenia** sa každého žiaka (Graf 4), a to aj napriek tomu, že v dotazníku 88,23 % učiteľov vnímalo, že dôsledkom dištančného vzdelávania sú rozdiely vo vedomostiach a zručnostiach žiakov v rámci jednej triedy. Zároveň ale častejšie do vyučovania zaraďovali metódy a formy práce, ktoré smerovali k aktívnemu činnostnému učeniu sa žiakov, aj keď zvolené metódy nie vždy rozvíjali ich kritické myslenie, či tvorivosť. Názornosť vyučovania nebola dostatočne podporovaná vhodným využitím **materiálno-technických prostriedkov**, vrátane IKT. Na všetkých hodinách (s výnimkou 1) učitelia spoluvytvárali prostredie, v ktorom sa všetci vzájomne rešpektovali a dodržiavali pravidlá pracovného spolužitia. K hodnoteniu žiakov pristupovali citlivo, uprednostňovali formatívne hodnotenie výkonov pred hodnotením klasifikačnými stupňami. Vo formatívnom hodnotení viac využívali pochvalu s cieľom zvýšiť motiváciu žiakov dosahovať ďalšie úspechy a pokroky.

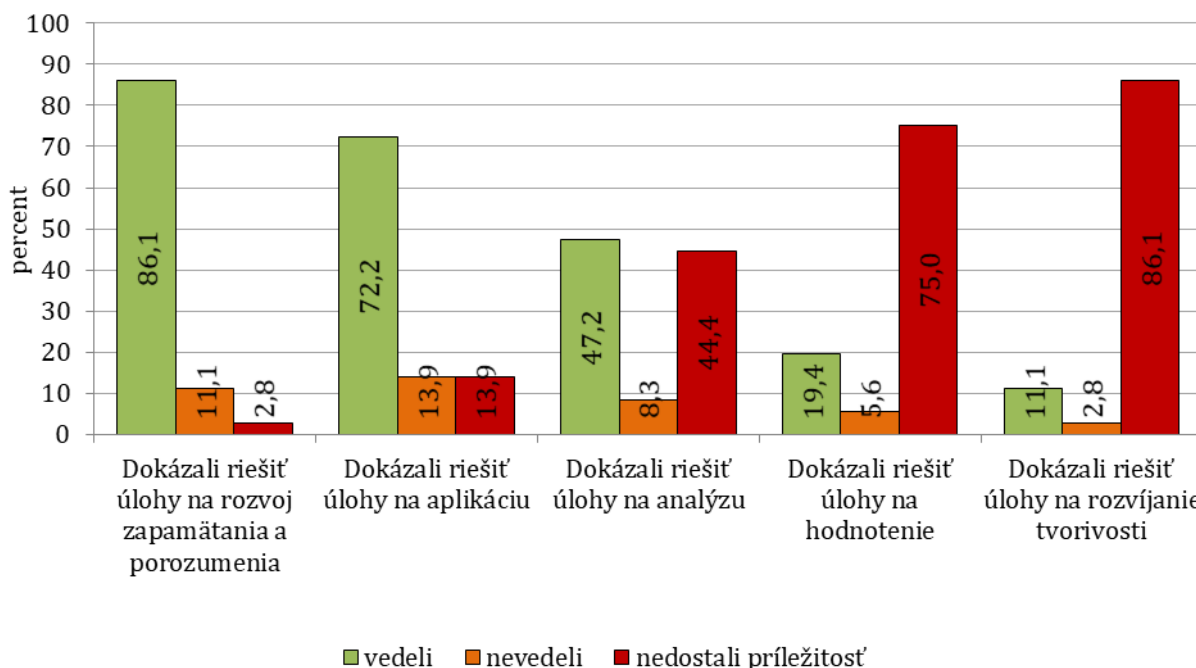
Výrazné **pozitíva z priameho pozorovania** vyučovacích hodín

- rešpektujúce a bezpečné prostredie
- kultivovaný rečový prejav žiakov

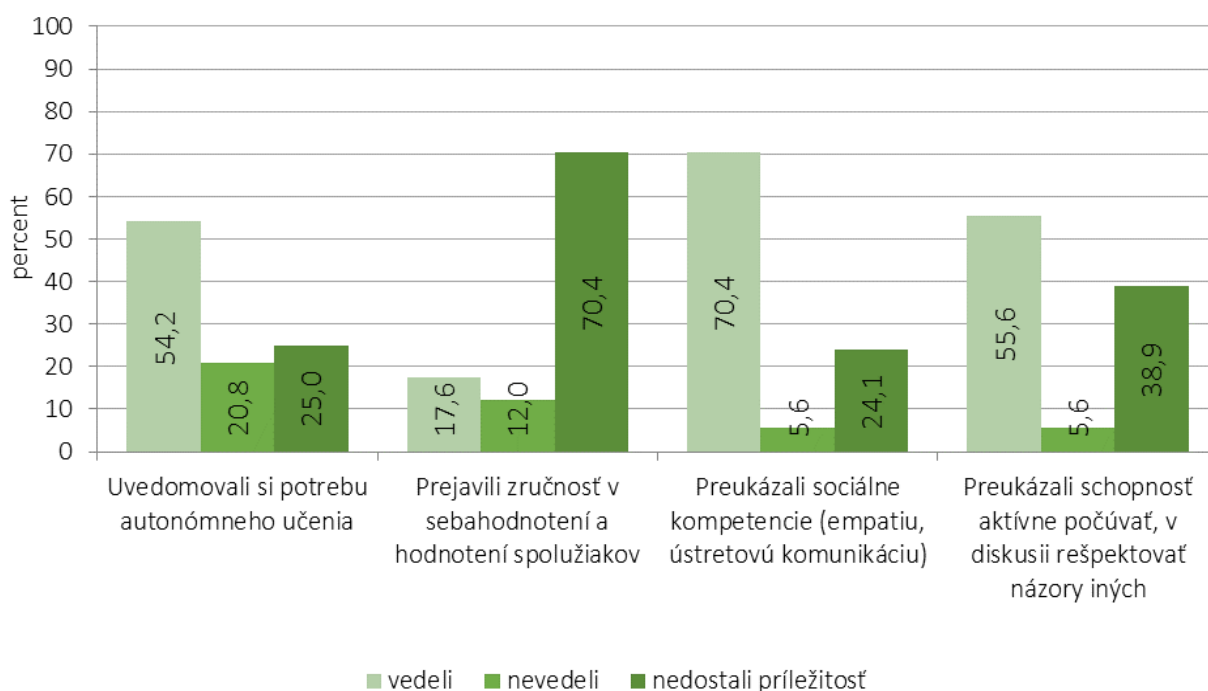
Výrazné **negatíva z priameho pozorovania** vyučovacích hodín

- nedostatočné zastúpenie úloh a činností, podporujúcich dosiahnutie vyššej úrovne kognitívnych cieľov
- nedostatočné zastúpenie úloh a činností, stimulujúcich získavanie a rozvíjanie sociálnych kompetencií (schopnosť diskutovať a používať logické argumenty, hodnotiť)
- nedostatočné zohľadnenie prirodzených individuálnych osobitostí žiakov v organizácii vyučovania, pri sprístupňovaní učiva a overovaní poznatkov a zručností

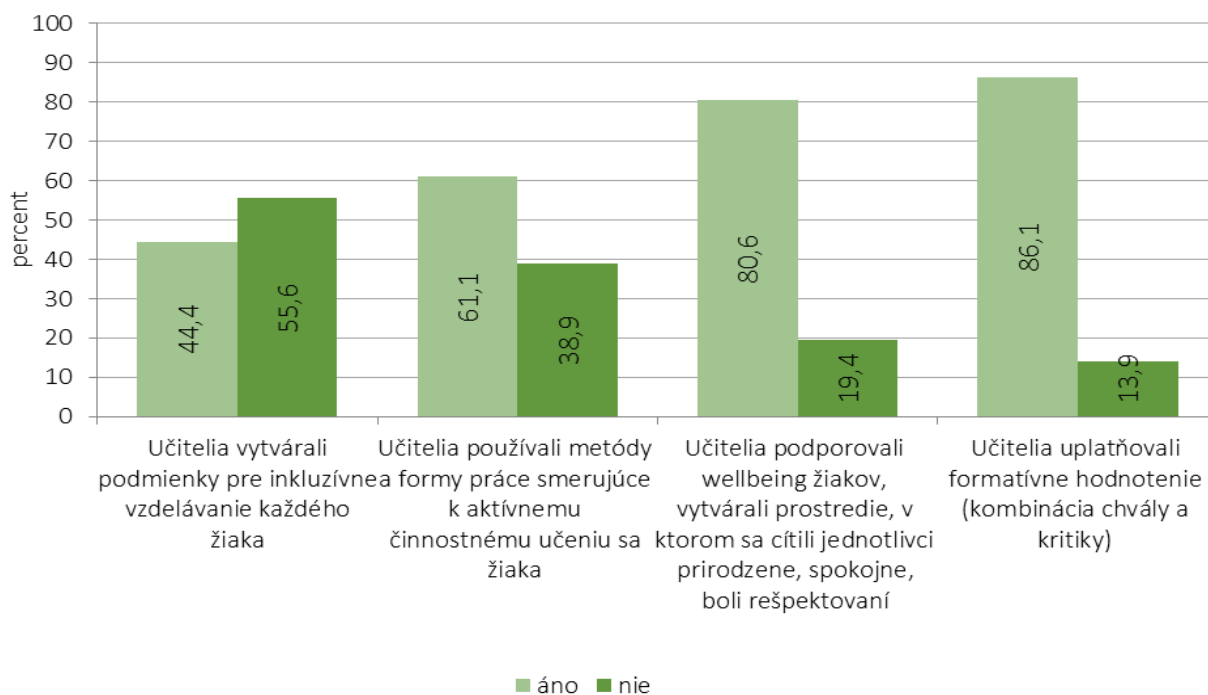
Graf 2 Preukázanie poznávacích kompetencií žiakov 4 a 5-ročného vzdelávacieho programu na sledovaných vyučovacích hodinách

Graf 3 Preukázanie kompetencií k celoživotnému učeniu sa a sociálnych zručností a schopností žiakov 4 a 5-ročného vzdelávacieho programu na sledovaných vyučovacích hodinách;

Graf 4 Poskytovanie podporných stimulov učiteľom pre efektívne stratégie učenia sa každého žiaka v sledovaných predmetoch 4 a 5-ročného vzdelávacieho programu;

Efektívnosť nastaveného systému podporných opatrení

Opatrenia zamerané na podporu učenia sa žiakov na vyučovacích hodinách

Vzhľadom na intenzitu a druh uplatňovaného dištančného vzdelávania počas prerušenia prezenčného vzdelávania v školskom roku 2020/2021 bolo možné priebežne **diagnostikovať**

vedomosti a zručnosti žiakov. To školu viedlo k záveru, že nie je potrebné vykonať **revíziu ŠkVP** a ani prijímať komplexný súbor podporných opatrení pre skupiny žiakov, ktorých vzdelávacie výsledky mohlo negatívne ovplyvniť prerušenie prezenčného vzdelávania.

Miera **uplatňovania podporných opatrení** nebola primeraná miere negatívneho vplyvu dištančného vzdelávania na vedomosti, zručnosti a vôľové vlastnosti žiakov. Až 21,52 % respondentov z radov žiakov bolo presvedčených, že ich horšie vzdelávacie výsledky sú v súčasnosti spôsobené ich nedostatočnou účasťou na dištančnom vzdelávaní. Názor, že dištančné vzdelávanie malo negatívne dôsledky na motiváciu žiakov, ich komunikačné kompetencie, na schopnosť koncentrovať sa na prácu a spôsobilo aj výrazné rozdiely vo vedomostiach žiakov, vyslovila aj časť učiteľov (*Graf 1*). Aj priame pozorovanie vyučovacích hodín preukázalo, že rozvíjanie niektorých významných kompetencií žiakov nebolo stimulované dostatočne. Počas vyučovania sa málo uplatňovali prvky personalizovaného učenia podporujúce nadobúdanie a uplatňovanie rôznych študijných zručností a v dostatočnej miere neboli zohľadňované odlišnosti v potrebách, možnostiach a schopnostiach žiakov. Napriek tomu sa učitelia v dotazníku vyslovili, že zadania a úlohy diferencujú podľa špecifických potrieb žiakov (100 % respondentov) a pri vyučovaní uplatňujú individuálny prístup (100 %). V rozpore s názorom učiteľov ani jeden respondent z radov žiakov v dotazníku neuviedol, že na hodinách predmetu, v ktorom má problémy, mu učiteľ zadával iné úlohy, ako ostatným žiakom. Efektívne stratégie vyučovania boli založené aj na využívaní inovatívnych foriem a metód vyučovania, ktoré podľa výsledkov dotazníka uplatňovalo až 82,35 % respondentov z radov učiteľov. Výsledky priameho pozorovania vyučovania však preukázali, že inovatívne metódy a formy zásadným spôsobom pozitívne neovplyvňovali nedostatky žiakov **v poznatkovej oblasti**, keďže v rozvíjaní poznávacích kompetencií prevažovala orientácia učiteľov na rozvíjanie nižších úrovní myšlienkových procesov (zapamätanie, porozumenie, aplikácia). Formatívne hodnotenie, sebahodnotenie a hodnotenie výkonov iných žiakov spolužiakmi, ako dôležité techniky personalizovaného vyučovania, boli využívané nedostatočne.

Opatrenia zamerané na podporu wellbeingu všetkých žiakov

Väčšina respondentov z radov učiteľov bola presvedčená, že na svojich hodinách vytvára príjemnú a pokojnú atmosféru (94,12 %) a do vyučovania zaraďuje prvky sociálneho učenia (88,24 %), čo preukázali aj zistenia z vyučovacích hodín. Obe skupiny respondentov v dotazníku potvrdili, že súčasťou výchovy a vzdelávania sú triedne aktivity zamerané na upevnenie vzťahov medzi spolužiakmi. Nadpolovičná väčšina respondentov (70,59 % učiteľov a 54,43 % žiakov) v dotazníku uviedla, že škola zapája žiakov do programov primárnej prevencie rizikového správania žiakov.

Opatrenia zamerané na podporu žiakov v čase mimo vyučovania

Vzhľadom na to, že škola nezamestnáva školského špeciálneho pedagóga, ani školského psychológa, nie sú objektívne vytvorené možnosti na to, aby žiaci mohli s týmito zamestnancami kedykoľvek individuálne konzultovať svoje vzdelávacie alebo aj osobné problémy. Dôležitým podporným opatrením, cieľom ktorého je korigovať negatívny vplyv dištančného vzdelávania na kognitívny rozvoj žiakov je doučovanie, ktoré podľa výsledkov dotazníka zadaného učiteľom poskytuje v prípade potreby až 88,24 % z nich a pravidelne sa tohto doučovania zúčastňuje 8,86 % respondentov z radov žiakov. Podľa vyjadrenia väčšiny respondentov z radov učiteľov (76,47 %) pri riešení problémov žiakov spolupracujú s rodičmi. Z vyjadrení žiakov (59,49 %) vyplýva, že menej učitelia komunikujú s ich rodičmi v prípadoch, ak by ich mali informovať o zlepšení ich prospechu.

Opatrenia zamerané na skvalitnenie práce a vzdelávania pedagogických zamestnancov

Inkluzívny tím, ktorý by podporoval žiakov pri prekonávaní problémov vo vzdelávaní v škole nepracoval. Všetci respondenti z radov učiteľov v dotazníku potvrdili, že vzájomne spolupracujú a odovzdávajú si poznatky a skúsenosti. Miera **zapojenia sa učiteľov do vzdelávania** bola vysoká, keďže až 94,12 % z nich sa zúčastnilo v posledných dvoch rokoch vzdelávacích aktivít na získanie nových profesijných kompetencií, prípadne na rozvíjanie kompetencií už predtým osvojených. Škola vzhľadom na limitované personálne možnosti nezabezpečovala pre svojich zamestnancov terapeutickú odbornú pomoc pri riešení ich osobných problémov.

2 ZÁVERY

Zo záverov hodnotenia plnenia požiadaviek učebných osnov na konci školského roka 2020/2021 vyplynulo, že žiakom bol prístupný plánovaný obsah vzdelávania v celom rozsahu. Tento dôvod a **výsledky priebežnej diagnostiky** vedomostí a zručností žiakov viedli školu k záveru, že boli **zabezpečené podmienky** pre nadväzné vzdelávanie žiakov vo všetkých vyučovacích predmetoch, a preto nebola vykonaná revízia ŠkVP.

Výsledky priameho pozorovania vyučovania však preukázali nedostatky žiakov v oblasti rozvíjania niektorých dôležitých kompetencií, avšak uplatňované opatrenia mali potenciál **odstrániť ich iba čiastočne**.

Výrazné pozítiva

- rešpektujúce a bezpečné prostredie
- motivovanie žiakov k lepším výsledkom

Oblasti vyžadujúce zlepšenie

- nedostatočné zastúpenie úloh a činností, podporujúcich dosiahnutie vyššej úrovne kognitívnych cieľov
- nedostatočné zastúpenie úloh a činností, stimulujúcich získavanie a rozvíjanie sociálnych kompetencií (schopnosť diskutovať a používať logické argumenty, hodnotiť výkony svojich spolužiakov a vlastné výkony)
- nedostatočné zohľadnenie prirodzených individuálnych osobitostí žiakov v organizácii vyučovania

Zamestnanci, ktorých sa príslušné inšpekčné zistenia týkajú, boli s výsledkami a závermi oboznámení.

OPATRENIA ŠTÁTNEJ ŠKOLSKEJ INŠPEKCIE

Na základe zistení a ich hodnotení uvedených v správe o výsledkoch školskej inšpekcie Štátna školská inšpekcia uplatňuje voči vedúcemu zamestnancovi kontrolovaného subjektu tieto opatrenia:

1. odporúča

- zabezpečiť vzdelávanie pre učiteľov orientované na získanie zručnosti klásť ciele otázky ako dôležitej súčasti rozvíjania logického myslenia žiakov (analytické otázky, kritické otázky, vysvetľujúce otázky, príčinné otázky, otázky po následku, akčné otázky, procedurálne otázky);
- na vyučovacích hodinách, najmä zo vzdelávacej oblasti Jazyk a komunikácia, poskytovať žiakom širší priestor na komunikáciu v cudzom jazyku;

- vytvárať a aj využívať prirodzené situácie vyplývajúce z učebnej témy na to, aby žiaci mali možnosť aktívne diskutovať a vyjadrovať svoje názory a hodnotové postoje k nastoleným problémom;
- zaraďovať do vyučovacieho procesu činnosti, ktoré budú diferencované z hľadiska rozsahu učiva a požiadaviek na výkon podľa potrieb, schopností, možností a záujmov jednotlivcov;
- formovať hodnotiace a sebahodnotiace zručnosti žiakov tak, aby hodnotenie bolo založené na uplatňovaní jasných kritérií hodnotenia a požiadaviek na výkon žiaka;
- formovať schopnosť žiakov priebežne overovať správnosť vlastných riešení a odhaľovať príčiny chybných riešení

PÍ SOMNÉ MATERIÁLY POUŽITÉ PRI ŠKOLSKEJ INŠPEKCII

1. Školský vzdelávací program
2. Správy o výchovno-vzdelávacej činnosti, jej výsledkoch a podmienkach za školské roky 2018/2019; 2019/2020; 2020/2021
3. Zápisnice zo zasadnutia pedagogickej rady z 2. polroku šk. roku 2020/2021 a školského roka 2021/2022
4. Zápisnice zo zasadnutí predmetových komisií z 2. polroku šk. roku 2020/2021 a školského roka 2021/2022
5. Zdroje, na základe ktorých boli žiaci priebežne a celkovo hodnotení v druhom polroku školského roka 2020/2021 videozáznamy pokusov uskutočňovaných žiakmi
6. Rozvrhy hodín tried/osobné rozvrhy učiteľov

Správu o výsledkoch školskej inšpekcie vyhotovila:

školská inšpektorka: PaedDr. Viera Kalmárová

Dňa: 22. 02. 2022

PREROKOVANIE SPRÁVY

Na prerokovaní správy o výsledkoch školskej inšpekcie sa zúčastnili:

a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Trnava:

PaedDr. Viera Kalmárová

b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:

Mgr. Henrieta Gromanová

Prerokovanie správy o výsledkoch školskej inšpekcie potvrdzujú dňa 01. 03. 2022 v Trnave

a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Trnava:

PaedDr. Viera Kalmárová

.....

b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:

Mgr. Henrieta Gromanová

.....

Vyjadrenie vedúceho zamestnanca kontrolovaného subjektu, ktorého sa zistenia týkajú
(vedúci zamestnanec môže zaslať písomné vyjadrenie k obsahu správy do 5 pracovných dní od prerokovania):

Mgr. Henrieta Gromanová

.....

Stanovisko školského inšpektora k vyjadreniu:

PaedDr. Viera Kalmárová

.....

Na vedomie

Úsek inšpekčnej činnosti